

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет фізико – математичний
Кафедра математики та інформатики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»:

Перший проректор Шабо О.Г. Набока

«30» серпня 2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ОБЧИСЛЮВАЛЬНІ МЕТОДИ

підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності 014 Середня освіта (Інформатика)

за освітньо-професійною програмою

Середня освіта (Інформатика)

мова навчання

українська

Слов'янськ – 2021 р.

Розробник:

Чуйко С.М. доктор фізико-математичних наук, професор, завідувач кафедри математики та інформатики

Рецензенти:

Кадубовський О. А. декан фізико-математичного факультету, кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри математики та інформатики

Сапунов С. В. вчений секретар Інституту прикладної математики і механіки НАН України, кандидат фізико-математичних наук

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри математики та інформатики

Протокол № 1 від «30» серпня 2021р.

Завідувач кафедри математики та інформатики _____ Чуйко С.М.

Погоджено групою забезпечення спеціальності 014 Середня освіта (Інформатика)
Керівник групи забезпечення кандидат фізико-математичних наук
доц. Стьопкін А.В.

Затверджено та рекомендовано до впровадження вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»
«30» серпня 2021р., протокол № 1

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	вибіркова
Загальна кількість годин – 90	Рік підготовки:
	4-й
	Семестр
	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 3,8 год. самостійної роботи здобувача – 3,7 год.	Лекції
	24 год.
	Лабораторні роботи
	24 год
	Самостійна робота
	42 год.
	Вид контролю: залік

Мета дисципліни – оволодіти теоретичними основами обчислених, методів навчитись застосовувати методи обчислень до розв'язування конкретних задач, познайомитись з напрямками методів обчислень у зв'язку з використанням сучасної обчислювальної техніки і пакетів прикладних математичних програм.

2. Матриця
результатів навчання, методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни
«ОБЧИСЛЮВАЛЬНІ МЕТОДИ»

Результати навчання	Методи навчання	Методи контролю
Вміти застосовувати системні знання з математики в професійній діяльності; відповідні кількісні математичні, наукові і технічні методи, а також комп'ютерне програмне забезпечення для вирішення професійних завдань. Демонструвати знання з основних розділів. Вміти розробляти алгоритми розв'язування задач, аналізувати складність й ефективність алгоритмів; реалізовувати та застосовувати теоретичні знання для розв'язання прикладних задач.	Поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання з використанням інноваційних технологій: - словесні методи: лекція, диспут, дискусія; - наочні методи: спостереження, демонстрація; практичні методи: обробка довідкової інформації, тезування, рецензування, аналіз.	Спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне та письмове опитування, практична перевірка, рейтинговий контроль, оцінювання самостійної роботи, доповіді презентації, контрольна роботи, залік.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	Зокрема		
лк		лаб	с.р.	
Тема 1. Елементи теорії похибок	11	3	3	5
Тема 2. Точні методи розв'язання систем лінійних алгебраїчних рівнянь.	11	3	3	5
Тема 3. Наближені методи розв'язання систем лінійних алгебраїчних рівнянь.	10	3	3	4
Тема 4. Наближені методи розв'язання рівнянь	10	3	3	4
Тема 5. Інтерполяційний многочлен Лагранжа	8	2	2	4
Тема 6. Інтерполяційні многочлени Ньютона.	8	2	2	4
Тема 7. Метод найменших квадратів.	8	2	2	4
Тема 8. Чисельне диференціювання.	8	2	2	4
Тема 9. Чисельне інтегрування	8	2	2	4
Тема 10. Чисельне інтегрування диференціальних рівнянь.	8	2	2	4
Усього годин	90	24	24	42

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія розвитку теорії обчислень. Науковий доробок М.О. Крилова.	3
2	Розвинення скалярної функції в ряд Тейлора.	3
3	Апроксимації Паде.	3
4	Норми векторів. Норми матриць.	3
5	Розвинення векторних функцій.	2
6	Похідна за М. Фреше. Диференціал за М. Фреше.	2
7	Теорема Лагранжа для векторних функцій. Формула Тейлора для векторних функцій.	2
8	Типи збіжності ітераційних схем.	2
9	Формула Ньютона. Квадратична збіжність ітераційної схеми.	2
10	Метод січних. Двохкроково квадратична збіжність ітераційної схеми.	2
Разом		24

4.2. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Чисельні методи обчислення визначеного інтеграла.	3
2	Формула “трьох восьмих”. Формула Хеддля.	3
3	Розвинення векторних функцій.	3
4	Зображення другого диференціала за Фреше векторної функції за допомогою матриць Гессе.	3
5	Розв’язання нелінійних скалярних рівнянь за допомогою метода простих ітерацій.	2
6	Методи теорії збурень при розв’язанні нелінійних скалярних рівнянь.	2
7	Ітераційна схема з кубічною збіжністю для розв’язання скалярних нелінійних рівнянь.	2
8	Застосування метода малого параметра Ляпунова-Пуанкаре для розв’язання скалярних нелінійних рівнянь.	2
9	Застосування формули Ньютона для розв’язання нелінійного рівняння Дюффінга зі збуренням.	2
10	Застосування метода найменших квадратів для розв’язання скалярних нелінійних рівнянь.	2
Разом		24

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення матеріалу лекцій	10
2	Підготовка до практичних занять, виконання домашніх завдань	12
3	Підготовка до модульних контрольних робіт	10
4	Підготовка до екзамену	10
Разом		42

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання у формі семестрового заліку проводиться по закінченні вивчення навчальної дисципліни відповідно до графіка освітнього процесу.

Навчальна дисципліна викладається один семестр, оцінюється максимальною оцінкою у 100 балів.

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100 - бальною шкалою	За національною шкалою	
	<i>для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт</i>	<i>для заліків</i>
90 - 100 балів	відмінно	зараховано
89 - 75 балів	добре	
60 - 74 балів	задовільно	
26 - 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 - 25 балів	неприйнятно	

Для визначення критеріїв оцінювання для отримання заліку потрібно зважати на такі загальні положення:

на оцінку «**зараховано**» (**60-100 балів**) заслуговує здобувач вищої освіти, який за час відвідування лекційних, практичних та/або лабораторних занять й за виконану самостійну роботу отримав зазначену кількість балів протягом семестру;

оцінка «**не зараховано**» (**0-59 балів**) виставляється здобувачеві вищої освіти, який за час відвідування лекційних, практичних та/або лабораторних занять й за виконану самостійну роботу не набрав 60 балів упродовж семестру, він має прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу.

Розподіл балів, що присвоюється студентам, із розподілом за темами

Тема	Аудиторна робота	Самостійна робота
Тема 1.	6	4
Тема 2.	6	4
Тема 3.	6	4
Тема 4.	6	4
Тема 5.	6	4
Тема 6.	6	4
Тема 7.	6	4
Тема 8.	6	4
Тема 9.	6	4
Тема 10.	6	4
Разом	60	40

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- індивідуальні завдання;
- письмові самостійні роботи;
- контрольні роботи;
- залік.

7. Рекомендована література

Основна

1. Чисельні методи: Навчальний посібник. / Волонтир Л.О, Зелінська О.В., Потапова Н.А., Чіков І.А., Вінницький національний аграрний університет. – Вінниця: ВНАУ, 2020 – 322 с.
2. Хламов, С. В. Обчислювальні методи обробки даних для виявлення об'єктів з близьконульовим видимим рухом ; М-во освіти і науки України, Харків. нац. ун-т радіоелектроніки. – Харків, 2017. – 24 с.
3. Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни «Чисельні методи» / Г.М. Шило, Н. О. Миронова, Л.Ю. Дейнега. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2017. – 36 с.
4. Чисельні методи. Розв'язання задач лінійної алгебри та нелінійних рівнянь: лабораторний практикум / І. А. Дичка, М. В. Онай, Р. А. Гадиняк ; – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 95с.
5. Дослідження операцій та методи оптимізації: методичні рекомендації до практичних завдань для студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня / уклад. С. В. Прокопович, О. В. Панасенко, Л. О. Чаговець. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 64 с.

Допоміжна література

1. . Синєглазов В. М. Математичні методи оптимізації: навч. посібн./ В.М. Синєглазов, О. А. Зеленков, Ш. І. Аскеров. – Нац. Авіаційний ун-т. – К.: Освіта України, 2018. – Ч. 1. – 329 с.
2. Латанська Л. О. Методичні вказівки до виконання самостійних робіт з дисципліни "Математичні методи дослідження операцій"/ Л. О. Латанська, 9 Т. А. Фаріонова ; Нац. ун-т кораблебудування ім. адмірала Макарова. – Миколаїв : НУК, 2018. – с. 29.
3. Методи обчислень: Частина 1. Чисельні методи алгебри : навч. посіб. для студентів/ КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: В. В. Третиник, Н. Д. Любашенко. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 138 с.
4. Погорелов, А. В. Обчислювальні методи визначення положення об'єктів у просторі за даними цифрових зображень : М-во освіти і науки України, Харків. нац. ун-т радіоелектроніки. – Харків, 2020. – 27 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2019/Andrunik_P1_2017_470.pdf – Посібник
2. <https://www.youtube.com/watch?v=p1JKXbW5eTU>
Курс відеолекцій «Математичний аналіз»
3. <http://mathserfer.com>
Приклади розв'язків математичних задач.
4. <http://www.mat.net.ua/index.html>
Каталог книг з математичних дисциплін.

9. Посилання на дистанційний курс

Дистанційний курс дисципліни на освітньому контенті в CMS Moodle
<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=1475>